

נר שני: מחזוריות הזמן

חנוכוך

מעמד משפחתי ~ קהילתי

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וצונו להדליק נר חנוכה: ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם שעשה נסים לאבותינו ולאמותינו בימים ההם בזמן הזה:

רק בהדלקת נר ראשון:

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה:

אלי, אלי, שלא יגמר לעולם החול והים, ושרוש של המים, ברכ השמים, תפלת האדם. (הליכה לקיסריה / חנה סנש, דוד זיהבי)

תנו רבנן: (סיפרו חכמים): לפי שראה אדם הראשון יום שמתמעט והולך, אמר: אוי לי שמא בשביל שסרחתי עולם חשוך בעדי וחוזר לתוהו ובוהו, וזו היא מיתה שנקנסה עלי מן השמים. עמד וישב שמונה ימים בתענית ובתפלה. כיון שראה תקופת טבת, וראה יום שמאריך והולך, אמר: מנהגו של עולם הוא. הלך ועשה שמונה ימים טובים. (תלמוד בבלי, מסכת עבודה זרה, דף ח', עמוד א')

נר ראשון: ייחול ותפילה

הנרות הללו אנו מדליקים על הנסים והנפלאות, שבימים ההם ובזמן הזה. נסים ונפלאות שנעשו בידי אנוש - הנס של הלב האמיץ, הפלא של רוח האדם, זו אשר גברה על צבאות ממלכות גדולות, האדירה דלים, חזקה מועטים ויתמן להם נצחון. (אהרון זאב, מתוך: הנס של הלב האמיץ)

נישא תפילה שכל החטופים והחטופות יחזרו הביתה במהרה, בשלום, ברפואת הגוף והנפש. נישא תפילה להחלמת הפצועים והפצועות בתקווה למרפא ומזור לכאב הנורא. נישא תפילה שכל החיילים, החיילות וכוחות הביטחון ישוּבו בריאים ושלמים. נישא תפילה לרפואת כל השבור, הכואב, הדואג והעצוב. מי ייתן ויבוא שלום עלינו. ונאמר אמן (הדס רון זריז)

נשתף:
מה עוזר לי לנוע בין חושך לאור בחיי? מה מטעין בכוחות מחודשים?

נשתף:
מנהג חנוכה שאהוב עלי!

נר רביעי: גבורה

בן זומא אומר: איזהו גיבור שבגיבורים - זהו הכובש את יצרו ויש אומרים: מי שעושה שונאו - אוהבו. (אבות דרבי נתן נוסח א', כ"ג)

מי ממלל גבורות ישראל, אותן מי ימנה? הן בכל דור יקום הגבור גואל העם. שמע! בימים ההם בזמן הזה מקבי מושיע ופודה, וקיימנו כל עם ישראל יתאחד, יקום ויגאל. (משנה רבינא, לחן עממי)

בוא נפזר את מסך הערפל בוא נעמד באור ולא בצל עד מתי נמשיך לברח אל משחקים של כח? מתר לך לבכות לפעמים קשמשהו נשבר בך בפנים. ספר לי קצת על רגעי הפחד קל הרבה יותר לפחד ביחד. וקשרוחות קרות יסערו בחוץ אשלח בך אש חמה יום אחד אולי תפסיק לרוץ בין הצללים, בנשמה. בוא נפזר את מסך הערפל בוא נעמד באור ולא בצל עד מתי נמשיך לברח אל משחקים של כח? מתר לך לרעד לפעמים קשמשהו נפלא קורה בפנים. ספר לי קצת על רגעי האשר עד שיעלה עלינו הבקר. וקשרוחות קרות יסערו בחוץ אשלח בך אש חמה יום אחד אולי תפסיק לרוץ בין הצללים, בנשמה. ספר לי קצת על רגעי הפחד קל הרבה יותר לפחד ביחד. (בוא / מירי פייגנבוים, רמי קליינשטיין)

נשתף:
מה המעשה ששביכולתי לעשות כדי לקדם את המציאות שאני רוצה שתהיה? סיפורי התגברות, גבורה ואומץ בחיינו

נר שלישי: אור

נשתף:
מה אני יכולה לעשות כדי להדליק את האור בתוך החושך סביבי? אור שקיבלתי ממישהו בקהילה או במשפחה

באנו חשך לגרש. בדינו אור ואש. כל אחד הוא אור קטן, וכלנו - אור איתן. סורה חשך! הלאה שחור! סורה מפני האור! (שרה לוי-תנאי, עמנואל עמירן [פוגצ'וב])

לא יהיה ניצחון של האור על החושך, כל עוד לא נעמוד על האמת הפשוטה, שבמקום להילחם בחושך, עלינו להגביר את האור. (א"ד גורדון)

ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור: וירא אלהים את האור פריטוב ויבדל אלהים בין האור ובין החשך: ויקרא אלהים לאור יום ולחשך קרא לילה ויהיערב ויהיבקר יום אחד: (בראשית א, ג-ה)

חידון לחנוכה!

ואם יכלתי רק לזכור לכל אחד יש את הדרך לעבר אבל בסוף כשזה נגמר יש תשובה לכל דבר אור גדול מאיר הכל... (אור גדול / אמיר דדון)

ואם היה לי קצת עצוב אולי למדתי מזה משהו חשוב כי בסוף כשזה נגמר יש סבה לכל דבר לבד בתוך כל הטרופ אני חושב איך שהזמן יכול לעוף אבל בסוף כשזה נגמר יש סבה לכל דבר אור גדול מאיר הכל ויותר כבר לא צריך לשאל אני בא ללמד ממה שטוב ולחיות להתחיל הכל מהתחלה כמו לנשם בפעם הראשונה אני כאן אני לא מתפוצץ יותר

נר חמישי: אמונה באדם

שִׁחְקִי, שִׁחְקִי עַל הַחֲלוּמוֹת
זוֹ אֲנִי הַחֹלֵם שָׁח.
שִׁחְקִי כִּי בְּאֲדָם אֲאָמִין,
כִּי עוֹדֵנִי מֵאָמִין בָּךְ.

אֲאָמִינָה גַם בְּעַתִּיד,
אָף אִם יִרְחַק זֶה הַיּוֹם,
אֲךָ בּוֹא יְבוֹא - יִשְׁאוּ שְׁלוֹם
אֶז וּבְרַכָּה לְאוֹם מְלָאִם.

כִּי עוֹד נִפְשִׁי דָרוֹר שׁוֹאֶפֶת,
לֹא מִכְרַתִּיהָ לְעַגְל-פִּז,
כִּי עוֹד אֲאָמִין גַּם בְּאֲדָם,
גַּם בְּרוּחוֹ, רוּחַ עֵז.

שִׁחְקִי, שִׁחְקִי עַל הַחֲלוּמוֹת
זוֹ אֲנִי הַחֹלֵם שָׁח.
שִׁחְקִי כִּי בְּאֲדָם אֲאָמִין,
כִּי עוֹדֵנִי מֵאָמִין בָּךְ.

(אני מאמין / טשרניחובסקי, שלונסקי)

שִׁחְקִי כִּי גַם בְּרַעוֹת אֲאָמִין,
אֲאָמִין כִּי עוֹד אֶמְצָא לָב,
לָב, תְּקוּוֹתַי גַּם תְּקוּוֹתָיו,
יְחוּשׁ אֲשֶׁר יִבִּין בְּאֵב.

"החיים יפים בעיניי ואני מרגישה את עצמי חופשיה. השמים שבתוכי גדולים ורחבי ידיים כמו השמים שמעליי. אני מאמינה באלוהים ואני מאמינה בבני האדם."
(מתוך: השמיים שבתוכי - יומנה של אתי הילסום 1943-1941)

נשתף:
מעשה שפגשתי
בו בשנה האחרונה,
שמבטא בעיני את
רוח האדם

נר שישי: שמן

שִׁימו שִׁמֹן, שִׁמֹן זֵית,
נְרוֹת הַדְּלִיקוּ, יְהִי אוֹר בְּבֵית.
אוֹר לְנו! דְּרוֹר לְנו!
עַל כֵּן נֹאִירָה וְעַל כֵּן נִשְׁרִיחַ
שִׁמוֹנָה יָמִים שִׁירַת הָאוֹר.
שִׁימו שִׁמֹן, שִׁמֹן זֵית,
נְרוֹת הַדְּלִיקוּ, יְהִי אוֹר בְּבֵית.
(מרדכי ריווסמן [נוסח עברי: לוי קיפינס], לחן עממי)

לביבות אשל לחנוכה

חומרים:

- גביע אשל או יוגורט אחר
- ביצה אחת
- 3 כפות סוכר
- 1 כפית תמצית וניל
- 1 שקית סוכר וניל
- 1/4 כפית סודה לשתיה
- 3-5 כפות קמח גדושות (תלוי בדלילות של היוגורט)
- מעט שמן לטיגון

אופן ההכנה:

נערבב את כל החומרים, מלבד הקמח, עד שהסוכר ימס. נוסיף את הקמח אט אט, עד שנגיע למרקם הרצוי (מעט סמיך יותר משמנת). נחמם מחבת על אש בינונית ונרסס מעט בשמן. נשים כף מהבלילה. נהפוך כשנראה שהשוליים של הליביבה מזהיבים ובוועות אוויר מתגבשות). נטגן משני הצדדים ונאכל בתאבון.

נשתף:
אילו "צירים חורקים אצלי" וארצה "לשמך"? (התנהגויות, מערכות יחסים...)

נר שביעי: סוד כוחה (עיד אל-בנאת)

זהו חג שנחגג בחלק מהקהילות היהודיות במזרח התיכון בראש חודש טבת, בימי חג החנוכה. החג מעלה על נס את העוצמה הנשית: הגבורה, החוכמה והאחוה של נשים לאורך הדורות. החג השתמר בקרב קהילות תוניסיה, גרבה, לוב, אלג'יריה, מרוקו, ועוד. נשים, נערות וקשישות מתאספות לחגיגה שבה הן לומדות, רוקדות, שרות ושולחות מנות אישה לחברתה.

היא היתה חזקה מהחורף
היא היתה חזקה מסופה
לצמוח מכלום שהיה לה
זה סוד הכח שלה
את ליבה היא שמרה בכספת
את גופה היא שמרה לעצמה
היא רואה או אולי מתעלמת
ממה שקורה בגללה

מעשי גבורה / איריס שפירא ילון
לְלַחֵשׁ 'בְּקֶר טוֹב', וְלִהְיֶנּוּ.
לְהִתְלַבֵּשׁ, לוֹמֵר כֵּן,
לְהוֹדוֹת עַל יֵשׁ
לְהִמְשִׁיךְ לְהִתְפַּלֵּל לְאֵל אֲכָרָה,
לְהִשְׁתַּדֵּל לֹא לְהִתְלַהֵם.
לְכַפּוֹת עַל תִּינוּקוֹת.
לְנִסּוֹת לְנַחֵם.
לְאִסּוֹף בְּבוֹת,
לְהִתְנַדֵּב, לְפָרֶסֶם בְּרִשְׁתוֹת,
לְשַׁמֵּחַ בְּקִצְצוֹת וְחִבּוּקִים.
לְקַטֵּף, לְלוֹשׁ וּלְאָפוֹת,
לְהִרְבּוֹת לְמַחְזֵר, לְקוֹזוֹת שְׁעוֹזֵר.
לְמַצֵּא כּוֹחַ בְּאֲצָבָעוֹת לְהַדְלִיק נֵר,
לְחִיךְ לְאוֹר,
לְדַמֵּין קֶרֶב שֶׁנִּגְמַר בְּשָׁלוֹם.
לְצַלַח חֲדָשׁוֹת-יוֹם
לְכַתֵּב כְּמָה שְׁרוֹת.
לְרַחֵם, לְסַלֵּחַ עַל טְעוּיוֹת.
לְבַטֵּחַ בְּבִשְׁוֹרוֹת טוֹבוֹת.

מתוך עולמות שבורים
היא צומחת, היא צומחת
לילות שלמים
היא רוקמת
כל מה שיקרה לה

ופתאום יום אחד הוא הגיע
כמו אל שעלה מן הים
את כל כוחותיה נתנה לו
ליבה התעורר מאי שם
אבל אהובה כמו המים
נגע בחופים וחזר
עכשיו אהבה היא יודעת
כאב שאיננו נגמר

מתוך עולמות שבורים...
(היא היתה חזקה מהחורף / אסתר שמיר, קורין אלאל)

נשתף:
דמות במשפחה,
בקהילה, בעבודה,
במדינה או בעולם
שמביאה אור לחיי

נר שמיני: תקווה

הַיּוֹם הַזֶּה הוּא הַתְּחִלָּה
בְּדָף חֲדָשׁ אֲתָה נוֹגֵעַ
בַּיּוֹם הַזֶּה תִּשְׂא תְּפִלָּה
תִּדְעַ שְׂיֵשׁ מִי שֶׁשׁוֹמֵעַ
אֶל תַּוְּמַר מִיָּד
וַיֵּשׁ לָךְ מְרַחֵק לְלַכֵּת
אֶל תַּוְּמַר מִיָּד
אִם לֹא עֲכָשׁוּ אוֹלֵי עוֹד שָׁנָה

הַיּוֹם הַזֶּה הוּא הַתְּחִלָּה
תִּחְשַׁב אֲתָה יְכוּל אֲחֵרֶת
וְהִתְשַׁבְּהָ לְשִׂאֵלָה
בְּתוֹכָךְ הִיא מִסְתַּתֶּרֶת
אֶל תִּפְחַד עֲכָשׁוּ
כִּי לֹא אֲבָדָה לָךְ הַדֶּרֶךְ
אֶל תִּפְחַד עֲכָשׁוּ
אִם לֹא הַיּוֹם אוֹלֵי עוֹד שָׁנָה

עוֹלָם מִחֵר כְּלוֹ שֶׁלָּךְ
כְּשֶׁהִתְקַוָּה בְּלֵב בּוֹעֵרֶת
יֵשׁ בְּדִידוֹ, יֵשׁ כָּאֵב
וְהִתְקַוָּה אֲתָךְ נִשְׁאֲרֶת
אֶל תִּאֲבֹד אוֹתָהּ, תִּשְׁמֹר עֲלֶיהָ
וּמָה יִהְיֶה מִחֵר אֵין אִישׁ יוֹדֵעַ
הַיּוֹם הַזֶּה אֲתָה רֹאשׁוֹן
בְּעִמְצָמְךָ אֲתָה בְּחֵרֶת
בַּיּוֹם הַזֶּה הַנֶּצְחוֹן
בְּעִצָּם זֶה שֶׁלֹּא נִשְׁבָּרֶת
אֶל תִּתְיַאֵשׁ עֲכָשׁוּ
הָאֲמוּנָה אוֹתָךְ שׁוֹמֵרֶת
אֶל תִּתְיַאֵשׁ עֲכָשׁוּ
גַם אִם חָלְפָה עֲבָרָה עוֹד שָׁנָה (שיר תקווה / מיכאל וקנין, שמעון בוסקילה)

אמונה / שניקה שקד
אִם הַפְּרָחִים עֲדִין פּוֹרְחִים,
אִם הַשְּׂמֶשׁ עֲדִין זוֹרְחַת מִדֵּי יוֹם,
אִם הָעוֹנוֹת עֲדִין מִתְחַלְּפוֹת בְּתוֹרָן,
אִם הָרוּחַ עֲדִין נוֹשֶׁבֶת,
אִם הַשָּׁמַיִם עֲדִין מְעֵלִי,
אִם הַיָּם עֲדִין נֵעַ,
אִם הַקְּרִים עֲדִין עוֹמְדִים עַל תְּלָם,
אִם הַנְּחָלִים עֲדִין זוֹרְמִים לַיָּם,
אִם הַיָּרֵחַ עֲדִין מִתְמַלֵּא וּמִתְרוֹקֵן,
אִם הָעֵצִים עֲדִין נוֹתְנִים פְּרוֹתָם,
אִם כָּל הַטְּבַע עֲדִין מֵאָמִין,
אֶז גַּם אֲנִי.

אין הדמעות מכבות את הלפיד
ואין הצער מוחק את התקווה.
זו התקווה שלא נותנת לעצום את
העיניים ולא מכבה את הלבבות
הסוערים.
זו היא התקווה בת האלפיים,
זו התקווה הצעירה בת הימים
האיומים האלה.
מוקי צור, התקווה הצעירה ("הארץ"),
24.11.23

נשתף:
מה נותן לי תקווה
בימים אלה?